

Er werd Tsjiang Kai-sjek, die toch al bitter teleurgesteld was dat hij niet bij het Geallieerde overleg op het hoogste niveau betrokken was, toegezegd dat de Amerikaanse luchtmacht-generaal Brereton (die op Java onder Wavell de eerste bevelhebber was geweest van de luchtstrijdkrachten van *Abda-Command*) hem met sterke eskaders Amerikaanse bommenwerpers, de *Tenth Air Force*, te hulp zou komen en dat in de maanden juli t.e.m. oktober '42 per maand 3500 ton aan militaire goederen naar Nationalistisch China zou worden overgebracht door Amerikaanse transporttoestellen, maar van die toezeggingen kwam niets terecht: toen Tobroek, de Britse vesting in Libye, eind juni capituleerde en Rommel met zijn *Afrika-Korps* naar de Nijl en het Suezkanaal dreigde door te stoten, werd de *Tenth Air Force* haastig naar Egypte verplaatst, gevolgd door de meeste transporttoestellen die voor het vervoer naar Nationalistisch China hadden moeten zorgen. Enige Amerikaanse hulp kreeg Tsjiang Kai-sjek wel: een Amerikaanse militaire missie, geleid door *Lieutenant-General* Joseph W. Stilwell, die tegelijk als Tsjiang Kai-sjeks stafchef optrad, trachtte enkele tienduizenden Chinese militairen te scholen in de moderne oorlogvoering en een groep Amerikaanse piloten, oorspronkelijk als vrijwilligers toegetreden tot de *American Volunteer Group*, later opgenomen in de *Army Air Forces*, voerde boven de bezette delen van China met Amerikaanse jagers aanvallen uit op de Japanners. Veel had dit alles niet om het lijf.

Aan de plannen met betrekking tot Birma en China die in '43 en '44 opgesteld werden, zijn wij nog niet toe maar wij willen er hier reeds op wijzen dat de problemen van het opereren in Birma door verscheidene Geallieerde oorlogsleiders *onderschat* en de mogelijkheden van het opereren in China vooral door de Amerikanen *overschat* werden.

Het opereren in Birma was moeilijk door de terreingesteldheid: wilde men de Japanners naar Thailand teruggedrijven, dan kon dat alleen geschieden dwars door gebieden die òf moerassig waren òf bedekt met tropische oerwouden; het was voorts moeilijk door het klimaat: militaire operaties waren er uitsluitend mogelijk in de maanden van de droge *moesson*, d.w.z. van november t.e.m. april; het was verder speciaal moeilijk als gevolg van het feit dat de centra van de Geallieerde wapenproductie en van de overige bevoorrading verder van Birma verwijderd waren dan van enig ander strijdtoneel. En tenslotte: was het bij een offensief tegen de Japanners in Birma te gebruiken oorlogstuig eenmaal gelost, dan moest het over land nog over aanzienlijke afstanden vervoerd worden. De dichtstbijzijnde grote haven was Calcutta, maar Calcutta kon niet gebruikt worden zolang het gevaar bestond dat de Japanse vloot, die in